

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 282g/2021

privind excepția de neconstituționalitate
a Legii nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de
Integritate și a Legii nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a
intereselor personale

CHIȘINĂU

16 iunie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 21 decembrie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 16 iunie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și a Legii nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, ridicată de dl avocat Eugeniu Glușenco, în interesele dlui Valeriu Popa, reclamant în dosarul nr. 3-416/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl Vitalii Ciurmac, judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, se află în examinare o cerere de chemare în judecată în contencios administrativ formulată de dl Valeriu Popa împotriva Autorității Naționale de Integritate, având ca terți intervenienți pe dnii Fedosii Cavcaliuc și Ion Duca, prin care a solicitat anularea actului de constatare nr. 19/12 din 28 ianuarie 2021.

4. Dl avocat Eugeniu Glușenco a formulat, în interesele dlui Valeriu Popa, excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și a Legii nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, în partea în care acestea omit să reglementeze un termen de prescripție pentru tragerea la răspundere și aplicarea sancțiunilor în cazul încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților și al restricțiilor.

5. Printr-o încheiere din 7 decembrie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

7. Autorul excepției de neconstituționalitate afirmă că Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale sunt neclare și imprevizibile, deoarece omit să reglementeze un termen de prescripție pentru tragerea la răspundere și pentru aplicarea sancțiunilor, *i.e.* revocarea din funcție, decăderea din dreptul de a exercita o funcție

publică sau o funcție de demnitate publică în cazul încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților și al restricțiilor.

8. În opinia autorului, legile contestate încalcă articolele 1 alin. (3), 23 alin. (2) și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

9. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

10. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și a Legii nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, ține de competența Curții Constituționale.

11. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentantul unei părți din proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

13. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză de contencios administrativ care are ca obiect controlul legalității unui act de constatare emis de către Autoritatea Națională de Integritate. Prin urmare, legile contestate ar putea fi aplicate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

14. Curtea observă că, din perspectiva criticilor invocate de autorul sesizării, legile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

15. Autorul excepției pretinde că legile contestate contravin articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 23 alin. (2) [*calitatea legii*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți*] din Constituție.

16. Curtea reține că argumentul autorului sesizării constă în faptul că legile contestate nu ar stabili un termen de prescripție în interiorul căruia ar fi posibilă tragerea la răspundere și aplicarea sancțiunii pentru încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților și al restricțiilor.

17. În jurisprudența sa, Curtea a precizat că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare al Curții Constituționale dacă prin aceasta este afectat un drept constituțional fundamental (HCC nr. 19 din 3 iulie 2018, § 59; DCC nr. 162 din 29 decembrie 2020, § 23).

18. Prin urmare, Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental invocat (DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 18; DCC nr. 63 din 11 iunie 2020, § 19; DCC nr. 64 din 11 iunie 2020, § 19).

19. Cu referire la articolele 1 alin. (3), 23 alin. (2) și 54 din Constituție, Curtea reiterează că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (HCC nr. 15 din 28 aprilie 2021, § 20; DCC nr. 13 din 1 februarie 2022, §§ 20-21 și jurisprudența citată acolo).

20. În acest sens, autorul excepției nu a prezentat argumente raportate la unul sau mai multe drepturi fundamentale. Critica sa pretinde doar neclaritatea prevederilor contestate. Astfel, pentru că nu s-a demonstrat incidența vreunui drept fundamental, Curtea nu poate efectua o analiză a calității legilor contestate prin prisma articolelor 1 alin. (3), 23 alin. (2) și 54 din Constituție (DCC nr. 52 din 8 aprilie 2021, §§ 17- 18; DCC nr. 170 din 4 noiembrie 2021, § 29; DCC nr. 13 din 1 februarie 2022, § 21)

21. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și a Legii nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, ridicată de dl avocat Eugeniu Glușenco, în interesele dlui Valeriu Popa, reclamant în dosarul nr. 3-416/2021 pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 16 iunie 2022
DCC nr. 73
Dosarul nr. 282g/2021*